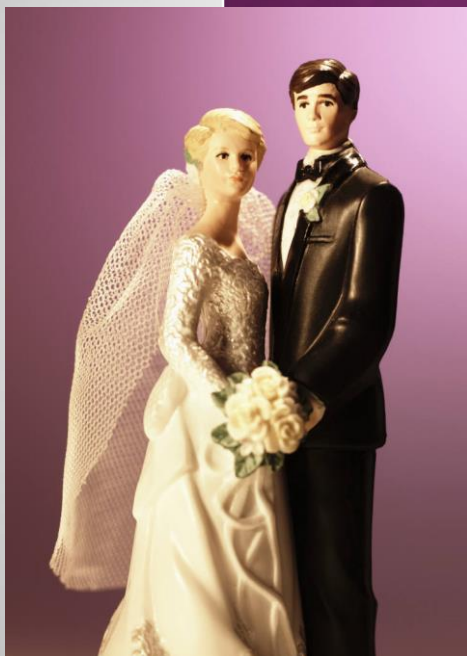

בס"ד

מתי להינשא?

פרק ג'

ערכה : קורין בריח

השאלה מה הזמן הראוי להינשא מטרידה זוגות רבים. על שאלה מורכבת זו, אין תשובה פשוטה. חז"ל ציינו את גיל הנישואין.

מסכת אבות פרק ה משנה כא:

הוא הִיָּה (ר' יהודה בן תימא) אֹמֵר,

בן חֲמֵשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא,
בן עֶשֶׂר לְמִשְׁנָה,
בן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת,
בן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לְתִלְמוּד,

בניית אישיות רוחנית

בן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַחֲפָה,

*כיום לא מקובל להתחתן

בגיל 18.

הרמ"א: "ובזמן הזה נהגו

שלא לכוף על זה"

בן עֶשְׂרִים לְרִדּוֹף, (אחר מזונות)

בן שְׁלֹשִׁים לִכֹּחַ, (שיא הכוחות הנפשיים)

בן אַרְבָּעִים לְבִינָה, (השכל מגיע לשלמותו)

בן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה, (עומק במחשבה)

בן שְׁשִׁים לְזִקְנָה, (קולט את העניינים מופשטים ביותר).

בן שִׁבְעִים לְשִׁיבָה

בן שְׁמוֹנִים לְגְבוּרָה,

בן תִּשְׁעִים לְשׁוּם, (הולך שחוח וכפוף)

בן מֵאָה כְּאֵלוֹ מֵת וְעֵבֶר וְכִטְל מִן הָעוֹלָם:

השיקולים
שצריכים
להנחות
אותנו
בשאלת גיל
הנישואין

נישואין
ובשלות
נפשית

נישואין
ולימוד
תורה

נישואין
ופרנסה

נישואין
והרהורי
עבירה

שמה תתגנה.
בחיצוניות או
בפנימיות
עד שירצה לגרשה
זוה עבירה על
"ואהבת לרעך
כמוך"

נישואין ובשלות נפשית

תהליך בחירת בן זוג מחייב בגרות רגשית ובשלות נפשית של בני הזוג. חז"ל דרשו שההחלטה של איש או אישה להינשא תהיה **של בני הזוג עצמם**, ולאחר שכל אחד בדק את ההתאמה לבן או לבת זוג.

תלמוד בבלי: "דאמר ר' יהודה אמר רב: **אסור** לאדם לקדש

אישה עד שיראנה (ראיה שהיא לא רק במובן חיצוני אלא היכרות טובה ומעמיקה הדדית)

שמה יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו

ורחמנא אמר "ואהבת לרעך כמוך".

דאמר ר' יהודה מר רב, ואיתימא רבי אלעזר:

אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדל

ותאמר בפלוני אני רוצה" (תלמוד בבלי קידושין)

רמב"ם: מצוות חכמים שלא יקדש את ביתו כשהיא קטנה עד

שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה. וכן האיש אין ראוי לו שיקדש

קטנה ולא יקדש האישה עד שיראנה ותהיה כשרה בעיניו, שמה לא

תמצא חן בעיניו ונמצא מגרשה.

מהות הנישואין
זה "ואהבת
לרעך כמוך"
ולכן חשוב
להקפיד על
הדרך בה נוצר
הקשר בין בני
הזוג. צריך להיות
מבוסס על
היכרות הדדית
ומציאת
חן, ומתוך רצון
והסכמה של
שניהם לבנות
יחד את ביתם.

"שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה" "שיראנה ותהיה כשרה בעיניו"

הכוונה **לבדיקה הדדית את התאמתם** ורצונם של
בחור ובחורה להתחתן ולהקים משפחה.

אין מדובר על הסתכלות חיצונית לשם הנאה:

רמב"ם: מותר להסתכל בפני הפנויה.. כדי שיראה אם
היא נאה בעיניו ישאנה , ואין בזה צד איסור, ולא עוד
אלא שראוי לעשות כן, אבל לא יסתכל דרך זנות.

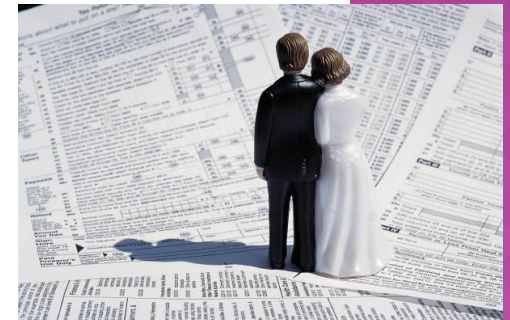

◉ **הר' אבינר:** עוסק בהתאמה של הוראת המשנה
"בן 18 לחופה " לזמננו...

**" יתכן שחז"ל סברו כי בן י"ח ואף צעיר מזה
בוגר מספיק להקים משפחה...זה איננו המצב בימנו.
מרבית הנערים (והנערות) אינם כשירים..
חסרה להם הבגרות הנפשית, וגם האחריות לנהל משפחה.
זוהי תוצאה של שינויים נפשיים ותרבותיים.
בימי קדם, נערים בגיל העשרה כבר היו שותפים מלאים
בכלכלת הבית ונטלו על עצמם אחריות חלקית בניהולו..
לכן תהליכי התבגרות הנפשית היו מואצים...
מה שאין כן בימינו.**

**הבדל נוסף קשור לשינויים במבנה המשפחה וברמת הציפיות
של כל אחד מבני הזוג מבן זוגו. בימנו רמת הציפיות
הרגשיות היא רבה יותר מבעבר,
לכן בגרות רגשית מפותחת היא
תנאי בסיסי לנישואין מוצלחים.**

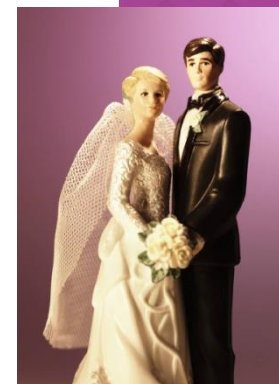
נישואין ולימוד תורה

עולם רוחני עשיר משפיע
על אופיו ותוכנו של הבית שהולך להבנות.

**הגמרא עוסקת בשאלה מה קודם למה -
לימוד תורה או נישואין.
תשובת הגמרא שהדבר תלוי בגורמים
משתנים.**

הרמב"ם (הלכות אישות) פסק להלכה כי:

- ואם היה עוסק בתורה וטרוד בה, והיה מתיירא מלישא אישה כי שלא יטרח במזונות ויבטל מן התורה הרי זה מותר להתאחר, שהעוסק במצווה פטור מן המצווה, וכל שכן בתלמוד תורה.
- מי שחשקה נפשו בתורה תמיד ושגה בה כבן עזאי ונדבק בה כל ימיו ולא נשא אישה אין בידו עוון והוא שלא יהיה יצרו מתגבר עליו. אבל אם היה יצרו מתגבר עליו חייב לישא אשה ואפילו היו לו בנים, שמא יבוא לידי הרהור.

• הרמב"ם מביא את בן עזאי כדוגמא לאדם שבחר בהתמסרות מוחלטת ללימוד תורה על חשבון הקמת משפחה. על בן עזאי נאמר "משמת בן עזאי- בטלו השקדנים". בן עזאי היה חריג, אך רוב בני האדם אינם במדרגה הזו. ניתן לאחר מעט את הנישואין על מנת ללמוד תורה אך לא לאחר יותר מידי.

חז"ל מייחסים חשיבות רבה לנישואין
ובמידה רבה גם לנישואין בגיל צעיר.

עם זאת, לא מומלץ להיכנס למערכת הנישואין ללא עולם רוחני בסיסי.
לימוד תורה בימנו ובניית מסד רוחני הם דבר חשוב ומשותף הן לאיש
והן לאישה, כל אחד בדרכו.

מעבר לכך שחשוב שכל אחד ישקיע בבניה הרוחנית ובלימוד תורה
לפני הנישואין,
גם חיי הנישואין עצמם לא פוטרים את הזוג מלימוד תורה ופיתוח
עולמם הרוחני.

ויש לשאוף לבניית בית שעבודת ה' ולימוד התורה נמצאים במרכזו.
יש לזכור גם כי בכוחם של הנישואין לקדם את לימוד התורה,
והחיים הזוגיים והמשפחתיים יכולים להשפיע לטובה על פיתוח
העולם הרוחני של בני הזוג.

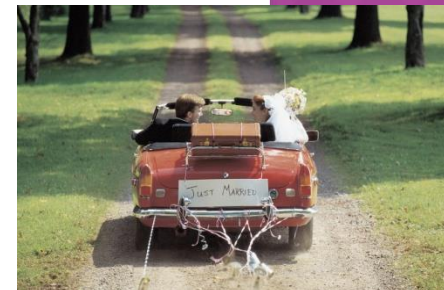
נישואין ופרנסה

אחד הגורמים המשפיעים על חייו של זוג צעיר הוא מצבם הכלכלי. הגמרא עוסקת בשאלה מהו הסדר הראוי: מצב כלכלי יציב ואחר כך נישואין או להיפך. הדיון בנושא הוא על סמך הפסוקים שנאמרו לפני היציאה למלחמת רשות.

דברים כ' - "וְדִבְרוּ הַנְּשׁוּטִים, אֶל-הָעַם לֵאמֹר, מִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית-חֹדֶשׁ וְלֹא חָנְכוּ, יֵלֶךְ וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִחְנֹכֶנּוּ. וּמִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר-נָטַע כָּרֶם, וְלֹא חָלְלוּ--יֵלֶךְ, וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִחְלֹלֶנּוּ. וּמִי-הָאִישׁ אֲשֶׁר-אַרְעוֹ אִשָּׁה, וְלֹא לָקָחָהּ--יֵלֶךְ, וְיָשׁוּב לְבֵיתוֹ: פֶּן-יָמוּת, בַּמִּלְחָמָה, וְאִישׁ אֲחֵר, יִקְחָנָה."

● **תלמוד בבלי** - ..אשר בנה, אשר נטע, אשר ארע.. לימדה תורה דרך ארץ. שיבנה אדם בית, ויטע כרם ואחר כך ישא אישה. התורה מלמדת אותנו את הסדר הראוי להתנהלות. "הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית בית" (משלי) לפני שאדם מקים משפחה הוא צריך לבנות לעצמו בסיס כלכלי (הכן בחוץ מלאכתך) שיאפשר לו לפרנס את משפחתו בכבוד.

סדר אחר מופיע בפרשת הקללות בהם מתוארת הפורענות שתבוא על עם ישראל אם לא ילך בדרך ה'.

"וְהָיָה, אִם-לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְשָׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-מִצְוֹתָיו וְחֻקָּתָיו, אֲשֶׁר אֶנֶכִּי מְצִוֶּה הַיּוֹם וּבָאוּ עֲלֶיךָ כָּל-הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה, וְהִשְׁיִגוּךָ... אִשָּׁה תֹאֲרָעָה, וְאִישׁ אַחֵר יִשְׁגְּלֶנָּה (יִשְׁכַּבְנָה) --בֵּית תְּבֻנָּה, וְלֹא-תֵשֵׁב בּוֹ; כָּרָם תִּטַּע, וְלֹא תַחֲלֶלְנֹה...." (דברים כ"ח)

הרמב"ם:הסדר הוא הפוך בפרשת הקללות והתוכחה. הדרך הטבעית והנכונה היא מציאת פרנסה והתבססות כלכלית ואח"כ בניית בית ולידת ילדים..

"אבל הטפשין מתחילין לישא אשה.."

הופכים את הסדר ונושאים אישה לפני שיש להם יכולת כלכלית לפרנס משפחה ואז הופכים להיות מחפשי עבודה תמידיים ללא יציבות כלכלית,וגרוע מכך נזקקים לצדקה ונופלים לטורח על הציבור.

"ויהי דוד לכל דרכו משכיל וה' עמו" דוד המלך שפעל תמיד מתוך השכל,ומתוך היגיון,זכה שה' יהיה איתו תמיד.

מי שבונה את חייו בסדר הנכון וההגיוני יזכה לברכת ה'.

**חכמים לומדים מהפסוקים ומורים לנו מהי הדרך הטובה ביותר
לאדם שמקים את ביתו. מטרתו של סדר זה היא לאפשר
לבני הזוג להתחיל את חייהם המשותפים
מתוך מנוחת הנפש והתרכזות בהקמת ביתם המשותף.**

אמנם כיום

**בשל הזמן הארוך שמושקע בלימודים, בשירות הצבאי,
בשירות לאומי ועוד.. עוברות שנים רבות עד שאדם מגיע
לבשלות מקצועית. עם זאת יש ללמוד מכאן שכל זוג חייב
להביא בחשבון לפני החתונה את יכולתו להתפרנס כדי
שיוכלו לכוון את ביתם כראוי.**

יש להתחתן מתוך אחריות גם בתחום הכלכלי.

**אך עם זאת, לא כדאי לאחר יותר מידי את הנישואין.
בכוחם של נישואין הרבה פעמים לשמר את רמתם
הרוחנית של בני הזוג, תוך כדי הסתפקות המועט בשנים
הראשונות, שילוב של עבודה חלקית עם לימודים,
קצת תמיכה מההורים וכד'.**

נישואין והרהורי עבירה

אחת הבעיות המרכזיות בדחיית גיל הנישואין היא התמודדות עם הרהורי עבירה. נוצר פער של שנים לא מעטות מתחילת ההתבגרות המינית של הנער/הנערה ועד לנישואין. במשך שנים אלו נדרשים הנערים והנערות להתמודד עם מתח מיני לא פשוט שבא לידי פעמים רבות במה שמכונה ע"י חז"ל הרהורי עבירה, כלומר מחשבות שענינן חטא..

רבנו בחיי: הרהורי עבירה קשים מעבירה כי רגילות המחשבה

מביא האדם לידי עבירה. ועוד פירשו כי הרהורי עבירה קשין על הנפש מעבירה עצמה לפי שהרהור תלוי בלב והנפש משכנה בלב, ועל כן כשהוא מטמא אותה במחשבה רעה קשה יותר מן העבירה עצמה, כי העושה עבירה עצמה אין מחשבתו כל כך טרודה.

כיצד יש להתגבר על הרהורי עבירה?

מסכת קידושין: (תרגום הגמרא)

רב חסדא היה משבח בפני רב הונא את רב המנונא ואומר עליו שהוא אדם גדול.

אמר רב הונא לרב חסדא כשיבוא לידיך (כלומר, כשתפגשנו) הביאו אלי ואראנו.

כשבא רב המנונא לפני רב הונא, ראה אותו רב הונא שאינו פורס סודר(מן מטפחת) על ראשו. (כדרך אנשים נשואים שנהגו לכסות את ראשם).

אמר רב הונא לרב המנונא: מדוע אינך פורס סודר על ראשך?

אמר רב המנונא: מפני שאיני נשוי.

החזיר רב הונא פניו ממנו. (שלא להסתכל בו).

אמר לו: ראה לא תראה פני עוד עד שתישא אשה!

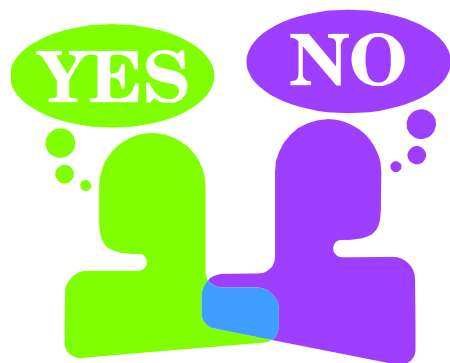
רב הונא הולך בזה לשיטתו . שאמר: בן עשרים ולא נשא אישה כל ימיו הוא בעבירה. הייתכן שהוא כעובר עבירה ? אלא התכוון שכל חייו בהרהור עבירה.

אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל(שנו בבית מדרשו של רי"ש) עד גיל עשרים שנה, יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיוון שהגיע לגיל עשרים ולא נשא . אומר (הקב"ה) 'תיפח עצמותיו'. (קללה)

◉ בגמרא יש המלצה ברורה להתחתן בגיל צעיר כדי להתגבר על קושי זה..היא מתארת את נזיפתו של רב הונא ברב המנונא על כך שאינו נשוי(למרות שהיה אדם גדול).לדעת רב הונא מי שלא מתחתן עד גיל 20 כל ימיו בעבירה. הגמרא מסייגת את הדברים ואומרת כי מי שלא נישא עד גיל 20 יהיה כל ימיו בהרהורי עבירה, כלומר מחשבות מטרידות של החטא.

◉ רבא: "עד עשרים שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אישה, כיוון שהגיע עשרים ולא נשא אומר תיפח עצמותיו"(א.לשון נזיפה. ב. מאחר ואשתו בנויה מאחת מצלעותיו הרי שחסרות לו עצמות...)

רמבם מצות חכמים שישיא

אדם בניו ובנותיו סמוך

לפרקא שאם יניחון יבואו

לידי זנותא שיחטאו בדברי

עריותא או לידי הרהודא

ועל זה נאמר ופקדת נוך ולא

תחטא

אם תשגיח על ביתך אז

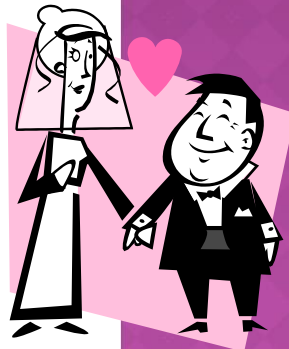
תמנע מצב שיהיה בו חטא

יש יתרון גדול לנישואין בגיל צעיר אם הכוונה לחיות חיי קדשוה. אולם לא טוב ולא נכון שסיבת הקשר בין בני זוג תהיה רק כדי להתמודד עם העולם היצרי שבחוץ. יתר על כן תחבולותיו של היצר הרע אינן נוגעות רק ליחסים בין בחור ובחורה בגיל צעיר. עלינו להיזהר לא לשגות באשליה שנישואין הם תחליף או מגן להתמודדות עם היצר.

הר' לבנון: בתשובה לשאלה של בחורה הרוצה להנשא מוקדם ע"מ לא להיכשל בעבירה:

*חברות בגיל צעיר מאד לא מומלצות בחור ובחורה צריכים להוציא לפועל כל אחד את כוחותיהם כאשר הם ביחד הרבה אנרגיה מופנית לטובת הקשר הזה ועוד יותר לשמירת ההלכות שביניהם כתוצאה מזה הפוטנציאל של שניהם לא יוצא אל הפועל הדרך הנכונה היא לגדול כמו שני אילנות הגדלים במרחק איש מרעהו כדי שלא יפריעו שורשיהם ענפיהם של זה לרעהו לאחר שכל אילן משלים שיעור קומה מסוים אפשר לקטוף משניהם ולעשות מרקחת מלאה טעם וריח בנוסף המחשבה שאפשר לפתור בעיות היצר ע"י נישואין היא מחשבה שגויה

נישואין אינם בית חולים לסובלים מיצר הרע אדרבא מי שנמשך לקשר קרוב הרי הנישואין עלולים להעצים את ניסיונותיהם שאינם יכול להתגבר על יצרו בצעירותו מדוע שיצליח בכך שיתחתן

הדרך הנכונה היא להקים בית מתוך מוכנות ובשלוה
היצר המיני דורש מאתנו התמודדות כבר בגיל צעיר
נישואין בגיל צעיר מסייעים להתמודדות עם מתח זה
זוג צעיר המתחתן מתוך בשלות והתאמה
אכן יזכו לרווח גם בתחום הזה
אולם עלינו להיזהר מהמחשבה שנישואים הם פתרון
להתמודדות עם יצר הרע
גם זוגות נשואים ובוגרים מתמודדים עם מצבים שונים
ועל כן הנישואין עצמם אינם יכולים להוות פתרון

